

รายงานสรุปผลการประชุม ประจำปี 2566 ของ สศช.

“Transitioning Thailand : Coping with the Future”

กำหนดการประชุมประจำปี 2566 ของ สศช.

เรื่อง *Transitioning Thailand : Coping with the Future*

วันจันทร์ที่ 18 กันยายน 2566 เวลา 13.00 น. – 16.00 น.

ณ ห้องสามย่านมิตรทาวน์ฮอลล์ ชั้น 5 ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์ กรุงเทพมหานคร

จัดโดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

12.00 น. – 13.00 น.	ลงทะเบียน/รับประทานอาหารว่าง
13.00 น. – 13.10 น.	ผู้ดำเนินรายการกล่าวนำสู่การประชุม
13.10 น. – 13.40 น.	นายดนุชา พิชยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอ “การพัฒนาประเทศในช่วงเปลี่ยนผ่านที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในอนาคต”
13.40 น. – 15.40 น.	การเสวนา เรื่อง “Green & Inclusive Transition” โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิร่วมแสดงความคิดเห็นและมุมมองเกี่ยวกับการรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ และสร้างจุดเปลี่ยนในการนำพาประเทศก้าวไปข้างหน้าอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ได้แก่ ■ ดร.วิโรไท สันติประภพ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ■ ดร.สันติธาร เสถียรไทย อดีตกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท Sea Group ■ ดร.อาร์ม ตั้งนิรันดร ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ■ นายธนวัฒน์ สุธรรมพันธุ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด ดำเนินรายการโดย ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน
15.40 น. – 16.00 น.	เลขาธิการฯ นำเสนอแนวทางการดำเนินการระยะต่อไป /ปิดการประชุม

สรุปผลการประชุมประจำปี 2566 ของ สศช.
เรื่อง “Transitioning Thailand: Coping with the Future”
วันจันทร์ที่ 18 กันยายน 2566 เวลา 13.00 - 16.00 น.
ณ ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์

1. ข้อเท็จจริง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดการประชุมประจำปี 2566 เรื่อง “Transitioning Thailand: Coping with the Future” เมื่อวันจันทร์ที่ 18 กันยายน 2566 เวลา 13.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมสามย่านมิตรทาวน์ฮอลล์ ชั้น 5 ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์ กทม. มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา และเปิดโอกาสภาคีต่าง ๆ ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมุมมองด้านการพัฒนาเพื่อรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ ในสถานะที่โลกเต็มไปด้วยความผันผวน รวดเร็ว และคาดการณ์ได้ยาก รวมทั้งเปิดโอกาสให้ร่วมเสนอแนวทางการเตรียมพร้อมและปรับเปลี่ยน เพื่อก้าวข้ามความเสี่ยงต่าง ๆ และขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุม ณ สถานที่จัดงาน 839 คน (ลงทะเบียนผ่านระบบ 536 คน ลงทะเบียนหน้างาน 303 คน) และร่วมประชุมออนไลน์ผ่านการถ่ายทอดสดทาง YouTube 1,677 บัญชี (แบบไม่นับซ้ำ) และ Facebook Live ประมาณ 1,800 ครั้ง

2. สรุปสาระสำคัญการประชุมประจำปี 2566 ของ สศช.

การประชุมประจำปี 2566 ของ สศช. มีกิจกรรมสำคัญเริ่มต้นด้วย เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) นำเสนอผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วง 6 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) และความก้าวหน้าปีแรกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมถึงนำเสนอประเด็นความเสี่ยงของการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคตต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม และประชาชน สรุปสาระสำคัญของการประชุมได้ดังนี้

2.1 การนำเสนอผลการพัฒนาที่ผ่านมาและความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญในช่วงเปลี่ยนผ่าน โดย สศช.

2.1.1 ผลการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 12 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ 6 เป้าหมายของแผนฯ มีผลดังนี้

- 1) **การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์** คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม โดยเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ สมวัย พิจารณาจากทักษะทางด้านภาษา ด้านการเจริญเติบโตของร่างกาย และการปรับตัวในสังคม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95.90 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 97.78 ในปี 2565 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 85 แต่การออมส่วนบุคคลต่อรายได้พึงจ่ายใช้สอย มีแนวโน้มลดลง และผู้สูงอายุที่มีงานทำมีสัดส่วนน้อยและอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

2) **การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน** ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และสถานการณ์ความยากจนปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนประชากรใต้เส้นความยากจนปรับตัวลดลงจากร้อยละ 7.83 ในปี 2560 เหลือร้อยละ 6.32 ในปี 2564 ซึ่งบรรลุเป้าหมายของแผนฯ สำหรับเศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็งและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าชุมชนต่อเนื่องจากปี 2560 โดยรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP จำนวน 153,467 ล้านบาท เป็น 244,778 ล้านบาท ในปี 2565 เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.5 เมื่อเทียบกับปี 2560 ขณะที่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและระบบสาธารณสุขดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและบริการทางการแพทย์ในพื้นที่ห่างไกล โดยด้านการศึกษาในภาพรวม พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ทุกระดับชั้น (ป.6 ม.3 และ ม.6) ในปี 2564 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 36.75 จากร้อยละ 36.25 และ 35.97 ในปี 2560 และปี 2562 ตามลำดับ

3) **ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้** การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงแผนฯ 12 ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายประการ เช่น มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีน) ในปี 2562 และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี 2563 อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เริ่มคลี่คลาย ประกอบกับการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจของภาครัฐ ทำให้เศรษฐกิจไทยในปี 2564 กลับมาขยายตัวได้ร้อยละ 1.5 และร้อยละ 2.6 ในปี 2565 ส่วนภาคการท่องเที่ยว พบว่าไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3.01 ล้านล้านบาท ในปี 2562 ก่อนที่จะปรับตัวลดลงมากในปี 2563 เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 แต่เริ่มกลับมาฟื้นตัวและเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2565

ทั้งนี้ เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 58,975 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2560 เป็น 78,322 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2564 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือน รวมทั้งพื้นที่เกษตรกรรมยังเพิ่มขึ้น จาก 1.08 ล้านไร่ ในปี 2560 เป็น 6.15 ล้านไร่ ในปี 2564 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านไร่ ในปี 2564 และไทยมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 84,671 ล้านบาท ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 208,010 ล้านบาท ในปี 2563 และข้อมูลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบัน IMD ในปี 2565 พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 6,219 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2564 เป็น 6,647 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2565 และค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GERD/GDP) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.14 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 1.33 ในปี 2563 เข้าใกล้เป้าหมายที่กำหนดของแผนฯ 12 ที่ร้อยละ 1.5

- 4) **การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** การบริหารจัดการน้ำประเทศไทยมีระบบประปาหมู่บ้านเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 94.83 ของหมู่บ้านทั้งหมด (66,764 หมู่บ้าน) ในปี 2561 เป็นร้อยละ 95.54 ของหมู่บ้านทั้งหมด (67,264 หมู่บ้าน) ในปี 2564 ต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วย (บาทต่อตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า) มีแนวโน้มลดลง แม้ว่าปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล แต่หากเปรียบเทียบปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในภาคพลังงาน พบว่า ในปี 2564 มีปริมาณ 23.46 ตัน CO₂ ต่อ GDP 1 ล้านบาท โดยในช่วงปี 2540 - 2562 มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม หน้าที่ป่าไม้ในปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 31.6 ของพื้นที่ประเทศ ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ และพบว่า ชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์มีจำนวนเพิ่มขึ้น การลด/ควบคุมมลพิษ การกำจัดขยะมูลฝอย การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ
- 5) **ความมั่นคง** สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มดีขึ้น ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงลดลงจาก 166 ครั้ง ในปี 2560 เป็น 108 ครั้งในปี 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 ธันวาคม 2565) สอดคล้องกับมูลค่าความเสียหายจากความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพิจารณาจากงบประมาณในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่ลดลงจาก 150.27 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 76.15 ล้านบาท ในปี 2565 นอกจากนี้ ประเทศไทยค่อนข้างมีความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยจำนวนการถูกคุกคามทางไซเบอร์ลดลงจาก 3,237 ครั้ง ในปี 2560 เหลือ 2,279 ครั้งในปี 2565 อย่างไรก็ตาม ดัชนีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์โลก (Global Cybersecurity Index) ของไทยอยู่ที่อันดับที่ 44 ในปี 2563 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้อยู่ต่ำกว่าอันดับที่ 10 ของโลกภายในปี 2565
- 6) **การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** สัดส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.68 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 3.45 ในปี 2565 ในขณะที่อันดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐไทยอยู่ในอันดับที่ 2 ของอาเซียน บรรลุเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้ไทยอยู่ในอันดับ 2 ของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนที่ แต่ในภาพรวมประเทศไทยมีอันดับลดลงจากการจัดอันดับของ IMD พบว่า ในปี 2565 ประเทศไทยมีอันดับประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) อยู่ อันดับที่ 31 (จากทั้งหมด 63 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ) ลดลงจากอันดับที่ 20 ในปี 2560

2.1.2 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนที่ 13 ในช่วง 1 ปีแรก ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาในแต่ละมิติ ดังนี้

- 1) **มิติที่ 1 ภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย** โดยส่งเสริมการยกระดับ Smart Product และ Smart Farming สร้างมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมแพทย์และ

สุขภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้ยานยนต์ไฟฟ้า แผนขับเคลื่อนไทยด้วยดิจิทัล ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ด้วยแนวคิด BCG และ Soft Power (5F) และมาตรการส่งเสริมการลงทุน และมาตรการให้วีซ่าแบบ LTR

- 2) **มิติที่ 2 โอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม** โดยการเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SME) พัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนของเมือง จัดประชารัฐสวัสดิการ นำนักเรียน 121,050 คน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จัดสวัสดิการช่วยเหลือเด็กเล็กและผู้สูงอายุ และเชื่อมโยงฐานข้อมูลสวัสดิการของรัฐ
- 3) **มิติที่ 3 ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม** โดยส่งเสริมและนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง การให้ความรู้ด้านการป้องกัน ลดผลกระทบและรับมือภัยธรรมชาติ ขับเคลื่อนและยกระดับธุรกิจ SME ด้วย BCG Model และบริหารจัดการทรัพยากรและขยะอย่างเป็นระบบ มุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ
- 4) **มิติที่ 4 ปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ** พัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยและทุกมิติ พัฒนาแรงงานให้มีทักษะและสมรรถนะสูง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ และสนับสนุน Digital Transformation ในภาครัฐ

2.1.3 ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต

- 1) รายงานความเสี่ยงโลกประจำปี 2566 (Global Risks Report 2023) ของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ได้เผยแพร่ผลสำรวจความเห็นผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนที่มีต่อความเสี่ยงโลกที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะสั้นและระยะยาว ประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อม มิติภูมิรัฐศาสตร์ และมิติเทคโนโลยี โดยความเสี่ยงกำลังเกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดภายในไม่เกิน 2 ปี คือ วิกฤตค่าครองชีพสูง/เงินเฟ้อ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและสภาพอากาศรุนแรงสุดขีด การเผชิญหน้าทางภูมิรัฐศาสตร์ และการแตกความสามัคคีในสังคมและการแบ่งขั้วในสังคม

สำหรับความเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นในระยะยาวภายในช่วง 10 ปีข้างหน้า ส่วนใหญ่เป็นวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งเกิดจากการไม่สามารถจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับแรงหนุนจากแนวโน้มทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจ จะนำไปสู่ความเสี่ยงจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการล่มสลายของระบบนิเวศ (Biodiversity loss and ecosystem collapse) อาชญากรรมและความไม่ปลอดภัยทางไซเบอร์ (Widespread cybercrime and cyber insecurity) รวมถึงการย้ายถิ่นฐานขนาดใหญ่โดยไม่สมัครใจ (Large-scale involuntary migration) ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามใหม่ต่อเสถียรภาพของโลก

- 2) **สรุป 5 ความเสี่ยงหลักส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก ประกอบด้วย**

- 2.1) **ระบบเศรษฐกิจผันผวน** ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจและการเงินโลก ส่งผลต่อการเกิดวิกฤตค่าครองชีพและหนี้ครัวเรือน

- 2.2) **ทรัพยากรขาดแคลน** วิกฤตด้านอาหาร เชื้อเพลิง และต้นทุน ทำให้ความเปราะบางทางสังคมรุนแรงขึ้น
- 2.3) **ภูมิรัฐศาสตร์** ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กระตุ้นให้เกิดสงครามทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งต่าง ๆ
- 2.4) **สังคมเปราะบาง ไม่เท่าเทียม** ขาดความสามารถในการฟื้นตัว การลงทุนในมนุษย์ที่ลดลง มีผลต่อการลดลงของความสามารถในการฟื้นตัวของสังคมในอนาคต
- 2.5) **ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้ความไม่เท่าเทียมในสังคมรุนแรงขึ้น** การถูกจารกรรมข้อมูลจากระบบที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลต่อสังคมที่ทำให้ผู้คนสูญเสียทรัพย์สิน และส่งผลด้านภูมิรัฐศาสตร์ในด้านการก่อการร้าย

2.1.4 การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่โมเดลการพัฒนาใหม่

- 1) **การกำหนดแนวคิดและแนวทางการเปลี่ยนผ่านประเทศไทย** ต้องพิจารณาบริบทแวดล้อมของโลกและของไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งก่อให้เกิดความท้าทายจากความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ โดยการพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปควรอยู่บนพื้นฐานแนวคิด 2 ด้าน ได้แก่ **แนวคิดการเติบโตสีเขียว (Green Growth)** เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ**แนวคิดการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Growth)** เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเท่าเทียม นำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยเพื่อรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ ด้วยโมเดลการพัฒนาประเทศไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจมีการเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกช่วงวัยเข้าถึงการพัฒนาได้ ภายใต้การบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพนี้ อาจเรียกว่า **“Inclusive Green Growth Transition”**
- 2) **ประเด็นสำคัญสำหรับการก้าวต่อไปเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ “Inclusive Green Growth”** ลศช. ได้ฝากประเด็นการหารือเพื่อให้วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุม ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย
 - 2.1) ไทยควรสร้างโอกาสหรือลดความเสี่ยงอย่างไรบนโลกหลายชั่วอนาจ
 - 2.2) เศรษฐกิจไทยจะเติบโตอย่างยั่งยืนอย่างไรภายใต้บริบทที่ผันผวน ซับซ้อน และคาดเดาได้ยาก
 - 2.3) โมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยที่ทุกคนได้รับโอกาสอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ควรเป็นอย่างไร
 - 2.4) จะใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในการเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่โมเดลการพัฒนาใหม่อย่างไร
 - 2.5) ประเด็นอื่น ๆ ที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเท่าเทียม

2.2 การเสวนาเรื่อง “Inclusive Green Growth Transition”

ในช่วงการเสวนาเรื่อง “Inclusive Green Growth Transition” สศช. ได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ (1) ดร.วิโรจน์ สันติประภพ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง (2) ดร.อาร์ม ตั้งนิรันดร ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (3) ดร.สันติธาร เสถียรไทย อดีตกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท Sea Group และ (4) นายธนวัฒน์ สุธรรมพันธุ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยมี ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน เป็นผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้ สามารถประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ และการสร้างจุดเปลี่ยนในการนำพาประเทศก้าวไปข้างหน้าอย่างทั่วถึงและยั่งยืนของวิทยากรในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

2.2.1 ความเสี่ยงและโอกาสของไทยในช่วงการเปลี่ยนผ่านภายใต้บริบทโลกหลายขั้วอำนาจที่ประเทศไทยต้องเผชิญและการเตรียมพร้อมรับมือ บริบทการเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้น เช่น ความขัดแย้งและการแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจ (Decoupling) ระหว่างประเทศมหาอำนาจทั้งสหรัฐฯ และจีน สงครามรัสเซีย-ยูเครน เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งวิกฤติและโอกาสต่อการพัฒนาประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

- 1) การแบ่งขั้วของมหาอำนาจรวมถึงความขัดแย้งต่าง ๆ เป็นความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากจะทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเปราะบางมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยมีสองทางเลือกในการรับมือ ได้แก่ ทางเลือกที่ 1 ไม่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจหรือแสวงหาความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ แต่อย่างใด แต่ก็อาจทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตช้า ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศ หรือทางเลือกที่ 2 จำเป็นต้องเร่งปฏิรูปและพยายามคว้าโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้ได้ โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการเติบโตอย่างยั่งยืนและกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ให้ทั่วถึง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการรับมือกับความผันผวนที่ยังจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 2) การแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจ (Decoupling) อย่างชัดเจนระหว่างสหรัฐฯ และจีน เป็นการแยกห่วงโซ่อุปทานโลก จึงเป็นโอกาสต่อประเทศไทยด้วยเช่นกัน เพราะทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหาพันธมิตรใหม่มาเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยอาจดึงประเทศหรือภูมิภาคอื่นที่เหลืออยู่ (The Rest) มาร่วม เช่น อินเดีย อาเซียน ลาตินอเมริกา ตะวันออกกลาง หรือแม้กระทั่งประเทศในทวีปแอฟริกาซึ่งเคยถูกมองว่ามีกำลังซื้อน้อยและยากจน The Rest เหล่านี้จะเป็นขั้วที่ 3 ที่ทรงพลังและมีอำนาจต่อรองมากยิ่งขึ้น เพราะจะเป็นจุดหมายปลายทาง (Destination) ของนักลงทุนทั่วโลก ในฐานะแหล่งลงทุน/การตั้งฐานการผลิต ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงควรกำหนดยุทธศาสตร์การต่างประเทศ โดยมุ่งเชื่อมโยงกับทั้งสหรัฐฯ และจีนในฐานะ The Rest ที่เป็นกลางและมีศักยภาพ ควบคู่กับเชื่อมโยงกับประเทศ The Rest อื่น ๆ ทั้งประเทศในอาเซียนด้วยกันและประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งกำลังกลายเป็นจุดหมายใหม่ในการเติบโตของมหาอำนาจโลก

- 3) อาเซียนยังคงเป็น The Rest ที่สำคัญสำหรับนักลงทุนต่างประเทศ เนื่องจากการเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ซึ่งทำให้เกิดยูนิคอร์นสตาร์ทอัพขึ้นหลายกิจการ มีการซื้อขายผ่านออนไลน์จำนวนมาก รวมถึงการมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น ป่าไม้ ป่าชายเลน สินแร่ และเป็นแหล่งที่มีศักยภาพการลงทุนด้านพลังงานทดแทน มีอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) นอกจากนี้ โครงสร้างประชากรของประเทศในอาเซียนหลายประเทศยังมีประชากรวัยแรงงานอยู่มาก ประเทศไทยเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างชาติเพราะต้องการกระจายความเสี่ยงการลงทุนในเวียดนามและอินโดนีเซีย
- 4) ประเทศที่เป็น The Rest ที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศมี 2 ลักษณะ คือ (1) ประเทศขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรมาก มีตลาดใหญ่ เช่น อินโดนีเซีย และอินเดีย แต่ยังมีข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและการอนุญาตทำธุรกิจหลายขั้นตอน และ (2) ประเทศขนาดเล็ก สามารถปรับตัวตามกระแสโลกได้อย่างรวดเร็ว แต่มีทรัพยากรน้อย เช่น สิงคโปร์ ฮองกง อย่างไรก็ตาม มีจุดแข็งที่มีกฎระเบียบและขั้นตอนการอนุญาตทำธุรกิจง่าย กรณีของประเทศไทยไม่ได้มีลักษณะทั้ง 2 ลักษณะที่ชัดเจน ดังนั้น ไทยจึงควรมีกกลยุทธ์ในการดึงดูดนักลงทุนโดยใช้ข้อได้เปรียบด้านการเป็นประเทศขนาดเล็กที่คล่องตัว แต่ต้องเสริมจุดแข็งด้วยการเปิดกว้างและเชื่อมโยงโดยเฉพาะด้านดิจิทัล (Open and Connect) มากขึ้น

2.2.2 โอกาสของไทยจากการแข่งขันและแบ่งขั้วทางเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่มีแนวโน้มแข่งขันรุนแรงขึ้น

- 1) ปัจจุบันทั้งสหรัฐฯ และจีนเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี โดยใช้เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจ ส่งผลให้สงครามการค้า (Trade War) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ยกระดับสู่สงครามเทคโนโลยี (Tech War) ประเทศไทยจึงอาจต้องพยายามรักษาสมดุลของเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจแต่ละขั้วอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละสาขาการผลิตและบริการให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้โดยไม่กระทบความสัมพันธ์กับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยอาจให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลแบบ open source /open data /open AI มาใช้ควบคู่กับการสร้างความเชื่อมั่น (trust) และมีการป้องกันการล้วงข้อมูลของประเทศ โดยต้องพัฒนาระบบ cyber security ที่ทำให้ผู้ใช้บริการเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้
- 2) ขณะเดียวกัน ประเทศไทยสามารถใช้โอกาสจาก Tech War ได้ในหลายด้าน ดังนี้
 - 2.1) การแข่งขันด้านเทคโนโลยีทำให้เทคโนโลยีเปลี่ยนเร็วมาก เพราะมหาอำนาจทั้งสองต่างทุ่มเทอย่างเต็มที่ให้กับการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถย่นระยะเวลาการพัฒนาได้เร็วขึ้น อาทิ การผลิตวัคซีนจากเดิมใช้เวลา 10 ปี แต่ปัจจุบัน สามารถผลิตวัคซีนโควิด-19 ได้ในเวลา 1 ปี หากไทยสามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านี้มาใช้ได้ก็จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้มากขึ้น

2.2) ที่ผ่านมา Tech War ทำให้เทคโนโลยีหลายอย่างมีราคาแพงขึ้น อาทิ ชิป (Chip) ที่แต่เดิมเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก ทำให้มีต้นทุนและราคาที่ถูกลง และสามารถซื้อขายกันได้ทั่วโลก แต่ปัจจุบันมีราคาแพงขึ้น เนื่องจากการกีดกันทางการค้าจากสงครามเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการขาดแคลน ดังนั้น จีนจึงเริ่มตระหนักว่าหากจะแข่งขันกับสหรัฐฯ จำเป็นต้องเชื่อมโยงเทคโนโลยีในราคาที่ถูกลงกับประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งยังเป็นตลาดรองรับสินค้าด้วย ไทยจึงควรอาศัยโอกาสนี้ในการซื้อเทคโนโลยีที่มีราคาถูกลงจากจีนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการต่าง ๆ ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งใช้จุดแข็งในด้านความเป็นกลาง ไม่เลือกข้างฝ่ายใด ในการดึงดูดการลงทุนของบริษัททางด้านเทคโนโลยีที่สำคัญของโลกได้

2.2.3 ปัญหาอุปสรรคในการผลักดันให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างยั่งยืน ประเทศกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายเชิงโครงสร้าง 5 ประการ ได้แก่

- 1) ผลิตภาพการผลิตในหลายภาคส่วนเศรษฐกิจไทย ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง ขณะที่บางประเทศในอาเซียนมีผลิตภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโจทย์ใหญ่ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน ก็ยังคงเป็นการยกระดับผลิตภาพของไทยให้เพิ่มขึ้นและสามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเกษตรที่เกือบทุกพืชหลักมีผลผลิตต่อไร่ต่ำ รวมถึง ผลิตภาพของ SME โดยเฉพาะภาคบริการที่ยังเน้นบริการพื้นฐานทั่วไป ยังไม่เป็นบริการสมัยใหม่ที่อาศัยดิจิทัลมาเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น e-commerce
- 2) โครงสร้างการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐของไทยยังไม่เอื้อต่อการทำงานเชิงรุกที่สามารถตอบโจทย์ความท้าทายหรือประเด็นการพัฒนาใหม่ ๆ ของประเทศหรือของโลกได้ เช่น ลักษณะการทำงานแบบแยกส่วนหรือ Silo การจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องที่เกิดกิจกรรมต่าง ๆ แต่ไม่เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน รวมทั้งเกิดความล้มเหลวด้านการประสานงาน (failure of coordination)
- 3) ระบบนิติรัฐและการคอร์รัปชันของประเทศไทยที่ผ่านมายังเป็นปัญหาสำคัญ ปัญหาการคอร์รัปชันยังไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่บั่นทอนการดำเนินการพัฒนาในประเด็นใหม่ ๆ เช่น ผู้ปฏิบัติงานในระบบราชการมักจะกังวลกับความเสี่ยงเรื่องการทำผิดกฎระเบียบเมื่อต้องดำเนินการในระบบใหม่หรือนโยบายใหม่ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นต้น ซึ่งไปกระทบต่อการพัฒนาผลิตภาพ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการสร้างระบบความเชื่อใจซึ่งกันและกัน
- 4) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) ของไทยส่งผลต่อการมีประสิทธิภาพการผลิตของประเทศลดลง และกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ลดลง เนื่องจากวัยแรงงานต้องแบกรับภาระรับผิดชอบการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ในขณะที่วัยเดียวกันยังต้องเสียภาษีให้ภาครัฐเพื่อนำไปจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุอื่น ๆ ของประเทศด้วย ดังนั้น ประเด็นสำคัญที่รัฐบาล

ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศในปัจจุบันคือการเพิ่มผลิตภาพให้แก่แรงงานทั้งวัยแรงงานและแรงงานผู้สูงอายุให้เห็นผลอย่างจริงจัง พร้อมทั้งเร่งสร้างระบบรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นมากอย่างต่อเนื่องด้วย

- 5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันเกิดขึ้นรวดเร็ว ฉับพลัน รุนแรง และคาดการณ์ได้ยาก เช่น ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภค เกิดภัยแล้งที่ยาวนานขึ้น ความเค็มในดินสูง เป็นต้น ส่วนใหญ่มักจะรับมือโดยให้ความสำคัญกับการบรรเทาผลกระทบ (mitigation) และการชดเชย (offset) แต่ยังขาดทักษะการปรับตัว (adaptation) ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคนที่รับผลกระทบเดือดร้อนมากที่สุดคือ คนที่อยู่ฐานล่างของสังคมที่มีภูมิคุ้มกันค่อนข้างน้อย ไม่สามารถลงทุนในการปรับตัวได้ ซึ่งจะกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม หากประเด็นนี้ถูกเชื่อมโยงกับภูมิรัฐศาสตร์ด้วย จะก่อให้เกิดความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากร เช่น น้ำสะอาด พลังงาน เป็นต้น ดังนั้นไทยควรให้ความสำคัญมากขึ้นกับการเตรียมพร้อมป้องกันโดยมีแผนและระบบการบริหารจัดการรองรับและปรับตัวกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในทุกด้าน

2.2.4 โมเดลเศรษฐกิจที่จะช่วยการขับเคลื่อนประเทศให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล และสร้างภูมิคุ้มกันต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างสมดุล ทัวถึง มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม

- 1) เปลี่ยนผ่านกรอบความคิดเดิมที่ต้องเลือก (trade off) ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (growth) หรือปัญหาปากท้อง กับความยั่งยืน (green) ส่งผลให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมหรือเกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นในสังคม ไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ที่เชื่อมั่นว่า growth กับ green จะพัฒนาควบคู่ไปพร้อม ๆ กันได้ โดยผลักดันให้ green เป็นตัวขับเคลื่อน growth ให้เติบโตได้อย่างมีคุณภาพที่เร็วขึ้นกว่าเดิม และการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม (Inclusive) จะเป็นตัวขับเคลื่อน growth ได้เช่นเดียวกันด้วย โดยตัวอย่างการนำ green ไปสร้าง growth และก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เช่น การแก้ปัญหานักท่องเที่ยวล้นเมืองไปสู่นักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การใช้ e-commerce เพื่อกระจายสินค้าหลากหลายให้ถึงผู้บริโภคได้ง่ายและทั่วถึงมากขึ้น เป็นต้น
- 2) การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อมุ่งสู่ Inclusive Green Growth ต้องให้ความสำคัญใน 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ผลิตภาพการผลิต (Productivity) ต้องสูง โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ซึ่งจะแข่งขันกันในเรื่องปริมาณไม่ได้ ต้องแข่งขันเชิงคุณภาพที่ให้มูลค่าสูงกว่าเดิม (2) การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงในวงกว้าง (Inclusive) เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ ทั้งทรัพย์สิน รายได้ โอกาส รวมทั้งลดความเปราะบาง ลดความแตกแยกทางสังคม (3) การมีภูมิคุ้มกัน (Immunity) มีความสามารถทนต่อปัญหา ล้มแล้วลุกไว และการสร้างภูมิคุ้มกันมีหลายระดับ เช่น ระดับเศรษฐกิจมหภาคต้องคำนึงถึงเสถียรภาพของระบบการเงินการคลังที่เข้มแข็ง จนถึงระดับครัวเรือน เช่น

หนี้ครัวเรือน และอัตราการฆ่าตัวตาย และ (4) ความสามารถในการปรับตัวได้เร็ว (Adaptability) ทนต่อปัญหาและสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีสติ

- 3) ต้องให้ความสำคัญกับปฏิรูปภาครัฐและรัฐวิสาหกิจและรับฟังผู้ใช้บริการมากขึ้น หากภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพจะเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับผลิตภาพทั้งเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ การจัดทำงบประมาณของภาครัฐในปัจจุบันไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความต้องการของประชาชนหรือตลาด (Supply-Driven) มากนัก จึงควรต้องปรับเปลี่ยนเป็นการจัดทำงบประมาณตามความต้องการของผู้ใช้บริการหรือประชาชน (Demand-Driven) รวมถึงนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ ปราปรามการทุจริต และบริหารจัดการเพื่อสร้างการแข่งขันที่เป็นธรรม
- 4) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในตลาดมากขึ้น ลดบทบาท/ขนาดของภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง และมีการเชื่อมสัมพันธ์กับทั้งสหรัฐฯ และจีน และที่สำคัญคือเชื่อมโยงกับประเทศที่เป็น “The Rest” ที่กำลังผงาดขึ้นมาและเป็นจุดหมายปลายทางของการลงทุนของประเทศมหาอำนาจของโลก รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสีเขียว ดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence: AI) เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ
- 5) เร่งผลักดันนโยบายที่เป็นตัวจักรสำคัญที่จะส่งผลให้ไทยเกิดการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) นโยบายเรื่องการเปิดเสรี (liberalization) ซึ่ง 10 ปีที่ผ่านมาไม่มีความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ซึ่งมันไม่ใช่การได้มาซึ่งสิทธิพิเศษทางศุลกากรเท่านั้น แต่ยังเป็นการยกระดับกระบวนการประกอบธุรกิจและมาตรฐานใหม่ ๆ ในการประกอบธุรกิจด้วย (2) การกระจายอำนาจ (decentralization) ออกไปจากส่วนกลาง ซึ่งช่วยร่นระยะเวลาดำเนินการให้บริการประชาชน และสร้างความไว้วางใจ โดยควรเน้นการใช้เทคโนโลยี เช่น บล็อกเชน (Block chain Technology) เป็นต้น (3) การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ซึ่งรัฐวิสาหกิจแห่งเดียวที่มีการปฏิรูปชัดเจนที่สุดคือการบินไทย และ (4) การปฏิรูปกฎหมายที่ล้าสมัย ซึ่งหากพิจารณาจากบทเรียนการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน ที่เข้าใจผิดว่าจีนแข็งแกร่งได้เพราะนำโดยรัฐนั้น ในความเป็นจริงแล้ว ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนมาโดยตลอด คือ ขนาดตลาดภายในประเทศและฐานเกษตรกรรมที่มีขนาดใหญ่ และมีการลดขนาดภาครัฐ เน้นการปฏิรูปรัฐ ขยายบทบาทของภาคเอกชน เปิดประเทศเชื่อมกับโลก ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพ

2.2.5 การแก้ไขวิกฤตด้านสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี

- 1) ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสที่สำคัญที่สุดคือ โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ดี ที่จำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาให้แก่ประชาชนในวงกว้าง เนื่องจาก

การศึกษาจุดอ่อนหลอมสร้างคนให้เป็นคนดีและยังเป็นบันไดการยกระดับฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว แต่ปัจจุบัน ครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะส่งลูกหลานเข้าเรียนโรงเรียนนานาชาติ ส่วนคนจนจะส่งเรียนในโรงเรียนของรัฐ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาแตกต่างกันมากขึ้น เกิดการแตกแยกทางความคิดทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ต่ำกว่าร้อยละ 50 และอัตราเด็กเกิดใหม่น้อยลงเรื่อย ๆ ดังนั้นการแก้ปัญหาด้วยการเข้าไยยกระดับการศึกษาในระดับฐานล่างสุดและนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลเข้ามา มีบทบาทมากขึ้นด้วยการเปิดรับและเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

- 2) ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ โอกาสในการแข่งขันเนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีลักษณะกึ่งผูกขาดที่ปรากฏอยู่ในหลายภาคเศรษฐกิจ จึงควรเร่งพัฒนากลุ่ม SME ซึ่งมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 99 ของจำนวนธุรกิจทั้งประเทศ และยังเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของประเทศ ซึ่งการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME เป็นการช่วยกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำได้อีกทางหนึ่ง โดยต้องเร่งเพิ่มผลิตภาพของ SME โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และลดขั้นตอนและระยะเวลาการขอใบอนุญาตต่าง ๆ

2.2.6 การรับมือกับ Digital Disruption ของภาคธุรกิจและประชาชน โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์และความเสี่ยงจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ AI มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึงดังนี้

- 1) การนำเทคโนโลยีระบบ AI มาใช้ประโยชน์ เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ นั้น จำเป็นต้องนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมตามความต้องการของมนุษย์ได้อย่างลงตัว เช่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่สลับซับซ้อน เป็นที่เข้าใจง่ายและใช้งานง่าย อาทิ Chat GPT เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การนำผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้นั้น จำเป็นต้องมีระบบรองรับที่ถูกต้องอย่างเหมาะสม ซึ่งองค์ประกอบของระบบฯ มี 3 ด้าน ได้แก่ (1) Infrastructure: มีระบบหลังบ้านที่พร้อมใช้ เข้าถึงได้ง่ายในราคาที่ไม่แพงมากจนเกินไป เช่น อุปกรณ์และค่าบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ (2) Skill: ผู้ใช้ต้องมีทักษะการใช้งานอย่างถูกต้อง เช่น การนำ AI มาเป็นผู้ช่วยงานคนแต่ความรับผิดชอบยังอยู่กับผู้ใช้ และ (3) Governance: การใช้อย่างรับผิดชอบและสร้างสรรค์ รู้เท่าทัน และเป็นที่น่าเชื่อถือต่อสาธารณะ ทั้งนี้ หากจัดวางระบบรองรับทั้ง 3 ด้านดังกล่าวไม่เหมาะสม จะมีความเสี่ยงเกิดขึ้น 2 ประการ คือ (1) ตกขบวนหรือล้าหลังด้านเทคโนโลยี และ (2) ตกรางหรือเกิดข้อบกพร่องในกระบวนการดำเนินการ
- 2) ภาครัฐเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างระบบนิเวศในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยี แต่กลไกและเครื่องมือเชิงนโยบายของภาครัฐยังไม่เท่าทันหรือไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ เช่น (1) การสร้างระบบธรรมาภิบาลในการกำกับดูแล พบว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ครอบคลุมและล้าสมัย เช่น พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น (2) ข้อมูลภาครัฐมีจำนวนมากและจัดเก็บกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบที่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์หรือ

มีมูลค่าเพิ่มได้ ดังนั้น ข้อมูลภาครัฐจะต้องเป็นข้อมูลระบบเปิด (Open data) ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐจะสามารถลดการคอร์รัปชัน และช่วยลดการเหลื่อมล้ำ (3) การสร้างแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่การสร้างพฤติกรรมที่ดีของของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการด้วยมาตรการให้รางวัลและการลงโทษ (Carrot and Stick)

3. ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุม

- 3.1 การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศนับเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานสำคัญของการต่อยอดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แต่ค่าผลคะแนนเฉลี่ย O-NET ทุกระดับชั้น ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 มาอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่แผนฯ 12 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การยกระดับผลคะแนน O-NET ให้ขยับขึ้นไปให้สูงกว่าร้อยละ 70 ตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ 13 นั้น เป็นความท้าทายอย่างมากที่ทุกภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องประสานความร่วมมือกันปฏิรูป (Reform) ระบบการศึกษาไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการปฏิรูปครูผู้สอน หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา และอื่น ๆ
- 3.2 SME เป็นจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการสนับสนุนของภาครัฐหรือตกสำรวจ เช่น SME พันธุ์ใหม่ที่มีขนาดจิ๋วที่เป็นผู้ค้าออนไลน์หรือเป็น Gig Economy เป็นต้น เพราะอาจติดปัญหาหลายด้าน เช่น ภาษี การจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เป็นต้น ซึ่งภาครัฐควรมีแนวทางในการดึง SME กลุ่มนี้ให้เข้ามาอยู่ในระบบ และใช้ข้อมูล SME ในการออกแบบมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนยกระดับให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อช่วยผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจประเทศเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐต้องเร่งศึกษาหาสาเหตุที่ทำให้ SME ไม่ต้องการเข้าสู่ระบบหรือตกสำรวจเพื่อนำมาวิเคราะห์ออกแบบสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม ขณะเดียวกัน ต้องสร้างแพลตฟอร์มที่ช่วยให้ผู้ประกอบการ SME เข้าถึงบริการภาครัฐได้ง่ายขึ้น โดยในปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้จัดทำระบบ “หนึ่งรหัส หนึ่งผู้ประกอบการ (One Identification: SME One ID)” ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานและให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ประกอบการ สามารถใช้หมายเลข ID เดียวในการเข้าถึงบริการของภาครัฐทุกหน่วยงาน ทำธุรกิจได้ดีขึ้น

4. สรุปผลการเสวนาและแนวทางการดำเนินการระยะต่อไป / ปิดการประชุม

ลศช. ได้กล่าวสรุปต่อที่ประชุมได้ดังนี้

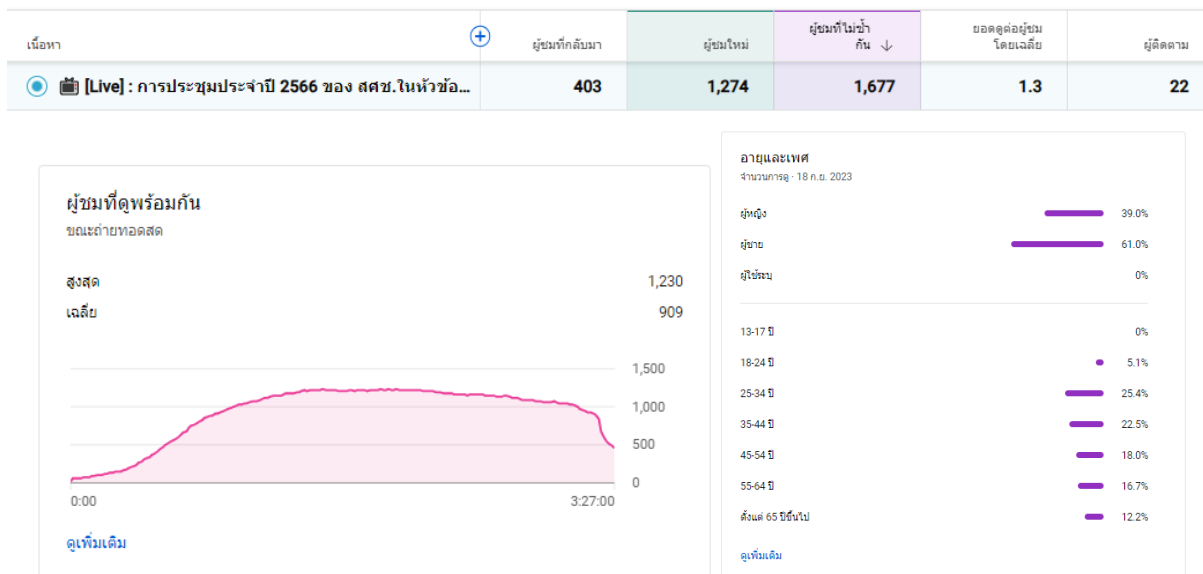
- 4.1 จากโจทย์การประชุมประจำปี 2566 ของ สศช. เรื่อง “Transitioning Thailand: Coping with the Future” โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บริบทโลกต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วหลายด้าน เช่น ระเบียบโลกใหม่ (New World Order) การแบ่งขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ (Decoupling) ที่ 2 ขั้วอำนาจคือสหรัฐและจีนขัดแย้งกัน แต่ตัดขาดจากกันไม่ได้ ส่วนประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ที่เหลือ (The Rest) กลายเป็นตัวแปรสำคัญขึ้นมา การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) ก่อให้เกิดสภาพอากาศแปรปรวน เกิดภัยธรรมชาติและภัยต่อสุขภาพ และการก้าวล้ำทางเทคโนโลยี (Disruptive Technology) อาชญากรรมทางไซเบอร์ ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญความเสี่ยงหลายด้านเช่นกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหรือสร้างนโยบายและมิกซ์/เครื่องมือการขับเคลื่อนประเทศที่แตกต่างออกไปหรือล้ำหน้ามากขึ้น เพื่อให้สามารถรับมือกับอนาคตที่ซับซ้อนมากขึ้น

- 4.2 จากผลการพัฒนาในช่วง 6 ปีของแผนฯ 12 และความก้าวหน้าปีแรกการขับเคลื่อนแผนฯ 13 รวมถึงมุมมองของวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุม พบว่า แม้ไทยจะต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างของโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไป ยังคงอยู่บนฐานแนวความคิดที่มุ่งเน้นแนวคิดการเติบโตสีเขียว (Green Growth) ควบคู่กับแนวคิดการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) โดยสร้าง Inclusive Green Growth Transition ที่มุ่งเน้นใน 4 เรื่องหลัก ได้แก่ (1) การเพิ่มผลิตภาพ (productivity) (2) การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม (inclusivity) (3) การสร้างภูมิคุ้มกัน (immunity) และ (4) การปรับตัวได้ (adaptability)
- 4.3 ขณะเดียวกัน ยังต้องเตรียมความพร้อมกับการรับมือสงครามทางเทคโนโลยี (Tech War) ที่อาจมีความสำคัญมากกว่าสงครามทางการค้า (Trade War) เพราะเทคโนโลยีจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างโอกาสการพัฒนาให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ โดยประเทศไทยจะต้องใช้จุดแข็งเรื่องความเป็นกลาง คัดสรรข้อดีของเทคโนโลยีจากขวักอำนาจต่าง ๆ ที่มีอยู่ มาใช้อย่างสร้างสรรค์ พร้อมกระจายโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย (Open) และเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง (Connect) ภายใต้การใช้อย่างมีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ (Governance)
- 4.4 นอกจากนี้ ภาครัฐต้องปรับขนาดตัวเองให้เล็กลง ผ่อนคลายการควบคุม เน้นความโปร่งใส ไปพร้อมกับเร่งสนับสนุนให้ SME มีความคล่องตัวและปรับตัวได้เร็วโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ตลอดจนเร่งสร้าง Green Growth Engine เพื่อเสริมจุดแข็งเดิมที่มีอยู่
- 4.5 สศช. จะนำผลการการประชุมและข้อคิดเห็นที่ได้รับในวันนี้ ไปประกอบการขับเคลื่อนแผนฯ 13 ในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

รายงานผลการถ่ายทอดสด
การประชุมประจำปี 2566 ของ สศช.
"Transitioning Thailand : Coping with the Future"
วันจันทร์ที่ 18 กันยายน 2566 เวลา 13.00 - 16.00 น.

การถ่ายทอดสดผ่าน YouTube

มีจำนวนการรับชมรวมทั้งสิ้น 1,677 บัญชี (แบบไม่นับซ้ำ) โดยมีการรับชมพร้อมกันสูงสุดที่ 1,230 บัญชี

การถ่ายทอดสดผ่าน Facebook

มีจำนวนการรับชม (อย่างน้อย 1 นาที) จำนวนประมาณ 1,800 ครั้ง โดยมีการรับชมพร้อมกันสูงสุดที่ 732 บัญชี มีการแสดงความรู้สึก 241 ครั้ง แสดงความคิดเห็น 313 ครั้ง และการแชร์ 160 ครั้ง

ผลการโปรโมตคลิปวีดีโอทาง Facebook : สภาพัฒน์

จัดการเพจและโปรไฟล์

สภาพัฒน์

หน้าหลัก

ศูนย์โฆษณา

โฆษณาทั้งหมด

ลงโฆษณา

ศูนย์โฆษณา

ข้อมูลสรุป

30 วันที่ผ่านมา

Khomsan Worawiwat ใช้จ่ายไปแล้ว ฿3.00 พัน สำหรับโฆษณา 4 รายการในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

 การเข้าถึง 67,233 ดูรายละเอียด	 การมีส่วนร่วมกับโพสต์ 17,161 ดูรายละเอียด
 จำนวนการคลิกลิงก์ 1,323 ดูรายละเอียด	 ThruPlay 15,643 ดูรายละเอียด

โฆษณาล่าสุด

สิ้นสุดแล้ว

...

ดูผลลัพธ์

การคลิกลิงก์
 ร่วมรับฟังมุมมองด้านการพัฒนาจาก นายธนวัฒน์ สุธรรมพันธุ์ กรรมการ...

51,104 การเข้าถึง	594 การคลิกลิงก์	฿1,200.00 ใช้ไปจาก ฿1,200.00
----------------------	---------------------	---------------------------------

สิ้นสุดแล้ว

...

ดูผลลัพธ์

การรับชมวีดีโอ
 ร่วมรับฟังมุมมองด้านการพัฒนาจาก ดร.สันติธาร เสถียรไทย อดีต...

8,432 การเข้าถึง	5,936 ThruPlay	฿600.00 ใช้ไปจาก ฿600.00
---------------------	-------------------	-----------------------------

สิ้นสุดแล้ว

...

ดูผลลัพธ์

ข้อความ
 ร่วมรับฟังมุมมองด้านการพัฒนาจาก ดร.อาร์ม ตั้งนิรันดร ผู้อำนวยการ...

3,857 การเข้าถึง	7 การส่งข้อความเพื่อเริ่มการสนทนา	฿599.98 ใช้ไปจาก ฿600.00
---------------------	--------------------------------------	-----------------------------

สิ้นสุดแล้ว

...

ดูผลลัพธ์

การคลิกลิงก์
 เชิญชวนเข้าร่วมการประชุมประจำปี 2566 ของ สสช. เรื่อง Transiti...

ดูโฆษณาทั้งหมด

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในตัวจัดการโฆษณา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
โทรศัพท์ : 02-282-4841 แฟกซ์ : 0-2281-9705